

LOIS LOWRY

DARUL LUI JONAS

Ediția a III-a

Traducere din engleză
de Radu Paraschivescu

ARTHUR

CUPRINS

<i>Introducere</i>	7
CAPITOLUL 1.....	9
CAPITOLUL 2.....	19
CAPITOLUL 3.....	28
CAPITOLUL 4.....	34
CAPITOLUL 5.....	42
CAPITOLUL 6.....	48
CAPITOLUL 7.....	58
CAPITOLUL 8.....	67
CAPITOLUL 9.....	73
CAPITOLUL 10.....	80
CAPITOLUL 11.....	88
CAPITOLUL 12.....	96
CAPITOLUL 13.....	105
CAPITOLUL 14.....	117
CAPITOLUL 15.....	127
CAPITOLUL 16.....	130
CAPITOLUL 17.....	138
CAPITOLUL 18.....	147
CAPITOLUL 19.....	154
CAPITOLUL 20.....	160
CAPITOLUL 21.....	171
CAPITOLUL 22.....	179
CAPITOLUL 23.....	183
<i>Discursul de acceptare de la Newbery</i>	189

CAPITOLUL 1

Decembrie bătea la ușă, iar Jonas începea să fie înfricoșat. Nu, nu era cuvântul potrivit, își zise el. „Înfricoșat“ se referea la sentimentul acela profund și dezgustător că stătea să se-ntâmples ceva cumplit. Înfricoșat se simțise cu un an în urmă, când o aeronavă neidentificată zburase de două ori pe deasupra comunității. O văzuse de fiecare dată. Mijindu-și ochii spre cer, văzuse cum avionul zvelt, aproape fără contur din cauza vitezei mari, trecuse pe deasupra, iar după o secundă auzise vuietul care-l însoțea. Pe urmă încă o dată, o clipă mai târziu, din direcția opusă, același avion.

La început, fusese doar fascinat. Nu văzuse niciodată o aeronavă de la o distanță atât de mică, fiindcă regulamentul le interzicea Piloților să zboare pe deasupra comunității. Uneori, când avioanele de marfă aduceau provizii pe pista de aterizare de dincolo de râu, copiii mergeau cu bicicletele până la mal și asistau curioși la descărcare și apoi la decolarea care se făcea spre vest, întotdeauna departe de comunitate.

Însă aeronava de anul trecut fusese altfel. Nu un avion de marfă masiv și pântecos, ci un aparat cu botul subțire și cu o carlingă pentru un singur pilot. Uitându-se neliniștit în jur, Jonas văzuse că și alții – adulți și copii deopotrivă – se opriseră din ce făceau și așteptau derutați o explicație pentru înfricoșătorul episod.

Pe urmă, tuturor cetățenilor li se ordonase să intre în cea mai apropiată clădire și să rămână acolo. IMEDIAT, hârâise vocea răgușită în boxe. LĂSAȚI-VĂ BICICLETELE ACOLO UNDE SUNT.

Ascultător, Jonas își lăsase imediat bicicleta într-o rână pe cărarea din spatele locuinței familiei lui. Fugise înăuntru și rămăsese acolo de unul singur. Ambii părinți erau la muncă, iar sora lui mai mică, Lily, se afla la Centrul de Îngrijire a Copiilor, unde-și petrecea orele de după școală.

Uitându-se pe fereastra din față, Jonas nu văzuse picior de om: nici urmă de Măturătorii de Stradă, Lucrătorii de la Spații Verzi sau Furnizorii Alimentari care populau de obicei comunitatea la ora aceea din zi. Văzuse doar bicicletele abandonate ici și colo, într-o rână; roata îndreptată în sus a uneia dintre ele continua să se-nvârtă încet.

Atunci fusese înfricoșat. Felul cum propria comunitate aștepta în tăcere îi răscolise stomacul. Începuse să tremure.

Dar nu se întâmplase nimic. După câteva minute, boxele se treziseră din nou la viață, iar vocea – de data asta liniștitoare și mai puțin grăbită – explicase că un Pilot-în-Instructaj își citise greșit indicațiile de navigare și virase unde nu trebuia. Pilotul încercase cu disperare să se întoarcă înainte să i se observe eroarea.

INUTIL DE SPUS, VA FI PUS PE LIBER, zisese vocea, după care se lăsase tăcerea. Mesajul final avea un ton ironic, ca și cum Vorbitorului i s-ar fi părut un lucru distractiv; chiar și Jonas zâmbise ușor, deși știa cât de dură fusese declarația. Punerea pe liber a unui contribuabil era o hotărâre fără întoarcere, o pedeapsă cumplită, o copleșitoare expresie a eșecului.

Chiar și copiii erau muștrați dacă foloseau expresia din vârful buzelor, la joacă, bătându-și joc de un coleg care nu prinsese o minge sau se poticnise în timpul unei curse. Jonas o făcuse o dată, țipase la prietenul lui cel mai bun: „Gata, Asher! Ești pus pe liber!”, când echipa lui pierduse un meci din cauza greșelii stângace a lui Asher. Fusesse luat deoparte de antrenor pentru o discuție scurtă și serioasă, își plecase capul de vinovăție și jenă, și-i ceruse iertare lui Asher după meci.

Acum, gândindu-se la sentimentul de frică în timp ce mergea cu bicicleta pe cărarea paralelă cu râul, își aminti momentul de teroare palpabilă, care-i răscolise stomacul, din ziua când avionul zburase pe deasupra lui. Ei bine, acum, când decembrie bătea la ușă, nu simțea același lucru. Căută cuvântul potrivit pentru sentimentul pe care-l încerca.

Jonas era foarte atent la exprimare. Nu ca prietenul lui, Asher, care vorbea prea repede și amesteca lucrurile, stâlcind cuvintele și expresiile până când deveneau aproape de nerecunoscut și, adeseori, foarte caraghioase.

Zâmbi amintindu-și de dimineața când Asher dăduse buzna în clasă, târziu ca de obicei, sosind cu răsuflarea tăiată chiar când se intona imnul de dimineață. După ce elevii se așezaseră la încheierea cântecului patriotic, Asher rămăsese în picioare ca să prezinte scuze în public, cum se cerea.

— Îmi cer iertare pentru că mi-am deranjat comunitatea școlară.

Asher recitase rapid formula standard de scuze, încercând să-și recapete răsuflarea. Învățătorul și clasa îi așteptaseră răbdători explicația. Toți elevii zâmbeau răutăcios,

fiindcă îl auziseră deja pe Asher de multe ori spunând aceste cuvinte.

— Am plecat din timp de-acasă, dar când am trecut cu bicicleta pe lângă crescătorie, lucrătorii tocmai scoteau niște somoni. Cred că m-am rătăcit uitându-mă la ei. Îmi cer iertare colegilor, încheiase Asher, după care își netezi vestonul boțit și se așază.

— Îți acceptăm scuzele, Asher.

Elevii intonaseră răspunsul standard într-un glas. Mulți își mușcau buzele ca să nu-i umfle râsul.

— Îți accept scuzele, Asher, spusese zâmbind Învățătorul. Și-ți mulțumesc fiindcă ne-ai mai dat o ocazie pentru o lecție de limbă. „Rătăcit“ e un adjectiv prea puternic când vorbești despre cum te-ai uitat la somoni.

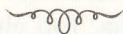
Se întorsese și scrisese „rătăcit“ pe tablă. Alături trecuse „zăpăcit“.

Acum, apropiindu-se de casă, Jonas zâmbi când își adu-se aminte. Gândindu-se în continuare, pe când își fixa bicicleta în suportul îngust de lângă ușă, își dădu seama că „înfricoșat“ nu era cuvântul potrivit pentru sentimentele lui, acum că se apropia luna decembrie. Era un adjectiv prea puternic.

Așteptase timp îndelungat acest decembrie special. Iar acum, că bătea la ușă, nu era înfricoșat, ci... nerăbdător, hotărî el. Era nerăbdător să vină odată. Și emoționat, desigur. Toți Unșpearii erau emoționați la gândul evenimentului care avea să se petreacă peste atât de puțină vreme.

Totuși, Jonas avu un mic tremur de neliniște când se gândi la ziua aceea, la ce-ar putea să se-ntâmple.

Temător, hotărî el. Așa sunt.

Zilele și săptămânile trecură una după alta. Cu ajutorul amintirilor, Jonas învață denumirile culorilor; iar acum încep să le vadă pe toate, în viața lui obișnuită (deși știa că nu mai era obișnuită și că nici nu avea să mai fie vreodată). Însă ele nu rezistau mult. Uneori se zărea un strop de verde – un petic de gazon îngrijit lângă Piața Centrală sau un tufiș de pe malul râului. Portocaliul intens al dovlecilor transportați în camioane de pe loturile agricole dincolo de granițele comunității se vedea preț de-o clipă, în străfulgerarea unei culori aprinse, după care dispărea, iar dovlecii reveneau la nuanța lor neutră și neatrăgătoare.

Dăruitorul îi spuse lui Jonas că avea să treacă multă vreme până să poată păstra culorile.

— Dar le vreau! strigă el mânios. Nu-i corect să nu vezi nimic colorat!

— Nu-i corect? repetă Dăruitorul, privindu-l curios pe Jonas. Explică-mi ce vrei să spui.

— Păi...

Jonas trebui să se întrerupă și să chibzuiască.

— Dacă toate sunt la fel, atunci înseamnă că nu există opțiuni! Vreau să mă trezesc dimineața și să decid asupra lucrurilor! Tunică albastră sau roșie?

Își coborî privirile spre propria ținută, spre materialul incolor al hainelor.

— Până la urmă, e totuna.

Pe urmă râse încet.

— Știu că n-are mare importanță ce porți. Nu contează. Dar...

— Importantă e alegerea, nu? îl întrebă Dăruitorul.
Jonas dădu din cap.

— Frățiorul meu – începu el, după care se corectă. Nu, n-am spus bine. Nu mi-e frate de-adevăratelea. Oricum, noucopilul ăsta de care se-ngrijește familia mea – îl cheamă Gabriel.

— Da, știi povestea.

— Ei bine, a ajuns la vârsta la care-nvață să facă o mulțime de lucruri. Apucă jucăriile când i le ținem în față – tata spune că-nvață să-și folosească mușchii brațelor. Și e foarte drăguț.

Dăruitorul încuviință din cap.

— Dar acum, c-am început să văd culorile, cel puțin uneori, mă-ntreb un lucru: dacă i-am ține-n față lucruri care-ar fi roșu aprins sau galben aprins, iar el le-ar alege? Asta-n loc de Uniform.

— S-ar putea să facă alegeri greșite.

— Aha, zise Jonas și tăcu preț de un minut. Aha, înțeleg unde bați. N-ar conta dac-ar fi vorba doar de jucăria unui noucopil. Dar mai târziu ar conta, nu? N-avem curaj să-i lăsăm pe oameni să aleagă singuri.

— Nu e sigur? sugeră Dăruitorul.

— Nu e câtuși de puțin sigur, răspunse hotărât Jonas. Dar dacă li s-ar da voie să-și aleagă singuri perechea? Și să facă alegeri *greșite*? Sau dacă, adăugă el, cât pe-aci să pufnească în răs în fața unei asemenea absurdități, și-ar alege singuri *slujbele*?

— Înfricoșător, nu? întrebă Dăruitorul.

Jonas chicoti.

— Absolut înfricoșător. Refuz să-mi închipui. Chiar trebuie să-i ferim pe oameni de alegerile greșite.

— E mai sigur.

— Da, aprobă Jonas. Mult mai sigur.

Însă când discuția se îndreptă spre alte subiecte, Jonas nutri mai departe un sentiment de frustrare pe care nu-l înțelegea.

Își dădu seama că, de la o vreme, se supăra adeseori – manifesta o furie irațională față de colegii lui de grupă, față de faptul că erau mulțumiți de viețile lor, care nu aveau nimic din trepidația pe care începuse s-o aibă a lui. Și era furios și pe sine, fiindcă nu putea să le schimbe el viețile.

Dar încercă. Fără să-i ceară voie Dăruitorului, fiindcă se temea – sau știa – că avea să-l refuze, se strădui să le deschidă mintea prietenilor lui.

— Asher, spuse el într-o dimineață, uită-te foarte atent la florile astea.

Stăteau lângă un lot de mușcate plantate lângă Sala Registrelor Deschise. Jonas își puse mâinile pe umerii lui Asher și se concentra pe roșul petalelor, încercând să-l păstreze cât mai mult cu puțință și străduindu-se în același timp să-i transmită conștiința roșului prietenului său.

— Ce s-a-ntâmplat? întrebă Asher stingherit. E ceva-n neregulă?

Se desprinsese de sub mâinile lui Jonas. Era o mare grosolănie ca un cetățean să-l atingă pe un altul din afara propriei unități familiale.

— Nu, nimic. Pentru o clipă, mi s-a părut că se ofilesc și c-ar trebui să anunțăm Echipa de Grădinărit că trebuie stropite mai des, oftă Jonas și se întoarse cu spatele.